

Fontos-e a magyar fiataloknak az egészség?

A magyar fiatalok egészségtudata kívánságaik, félelmeik és az általuk világproblémának tartott dolgok alapján

Pintér Nóra

Semmelweis Egyetem, ÁOK, Közegészségtani Intézet, Társadalomtudományi Csoport, IV. évfolyam, TDK-dolgozat

Előzmények

Az 1980-as években a Nemzetközi Orvosmozgalom az Atomháború Megelőzéséért elnevezésű szervezet *Judith Van Hoorn* közreműködésével kidolgozott egy kérdőívet, amellyel a fiatalok nukleáris fenyegetettségét kívánták vizsgálni. E kérdőív mintájára Magyarországon 1989 óta, két-három-évente felmérést végeznek a fiatalok

korábbi évek eredményeivel. A válaszadók száma elég nagy, így a kapott értékek viszonylag reprezentatívnak mondhatók.

Feladatom a 2003-ban, illetve 2006-ban visszakapott kérdőívek feldolgozása volt. E két évben összesen 1178 válaszadó volt, a táblázatban látható megoszlásban. A fiú–lány arányt azért tüntettem fel, mert – a korábbi évekhez képest újdonságként – egy-egy

iskolatípushoz, illetve az *egészséghez* képest sokkal kevesebben említették az *anyagi jólétet*.

Az utolsó iskolatípust, a gimnazistákat tekintve (*2/d táblázat*) a felmérés azt mutatja, hogy a magyar fiatalok többségének a legfontosabb az *egészség*, a *pénz* és a *boldogság*, s bár a százalékos megoszlásban van némi ingadozás, a sorrend nem sokat változott az elmúlt húsz év alatt.

1. táblázat

2003 és 2006	Általános iskola	Szakk munkás/szakiskola	Szakközépiskola	Gimnázium
Fiú	203	107	70	111
Lány	239	93	185	170

közérzetének, kívánságainak, félelmeinek, szorongásainak értékelésére. Ebbe a – *Prof. Dr. Simon Tamás* által elkezdett – felméréssorozatba kapcsolódtam be 2006-ban, TDK-munka keretein belül.

A módszer

A kérdőívet az ország különböző iskoláiban töltik ki, s a következő három nyitott kérdéscsoport szerepel rajta:

- Mi a Te három kívánságod?
- Mi az a három dolog, amitől félsz?
- Sorold fel három, általad világproblémának tartott dolgot!

A kérdőívek elemzése iskolatípusok szerint történik: *általános iskola, szakk munkás/szakiskola, szakközépiskola, gimnázium*. Ilymódon össze lehet hasonlítani ugyanazon év különböző iskolatípusainak eredményeit, illetve az eredmények összevethetők a

iskolatípuson belül megnéztem a választok nemek szerinti megoszlását is (*1. táblázat*).

Kívánságok

Az általános iskolákban (*2/a táblázat*) a korábbi évekhez hasonlóan alakultak a válaszok, továbbra is a két leggyakrabban említett dolog az *egészség* és a *pénz*, de százalékos arányát tekintve az *egészség* említése 1995-höz képest visszaesést mutat.

A szakk munkásképző iskolákban (*2/b táblázat*) – az általános iskolákhoz hasonlóan – a lista élén az *egészség* és a *pénz* áll.

A szakközépiskolásoknak (*2/c táblázat*) a számadatok alapján úgy tűnik, hogy egyre fontosabb az *egészség*, ugyanis 2003-hoz képest 8,5 százalékkal említették többen. *Pénzt* ugyan továbbra is sokan kívánnak, de mind a korábbi évekhez, mind az előző két

A fiú–lány összehasonlításban (*2/e, 2/f, 2/g táblázat*) általánosságban azt találtam, hogy a fiúknak a *pénz* és az *egészség*, a lányoknak az *egészség* és a *boldogság* a két legfontosabb dolog. Külön kiemelném a gimnazista fiúkat (*2/d táblázat*), akiknél 2006-ban a korábbi felméréshez képest a 1. *pénz*, 2. *egészség* sorrend megfordult.

A kívánságokhoz végszóként még mindenképp felhívnom a figyelmet a *békére*, amit a legutóbbi két felmérésben jelentősen kevesebben említettek minden iskolatípusban a korábbi évekhez képest.

Félelmek

A második kérdéscsoportot elemezve (*3/a, 3/b, 3/c, 3/d, 3/e, 3/f, 3/g táblázat*) sem találtam nagy különbségeket az iskolatípusok között. A fiatalok legjobban a *haláltól*, a *betegségek-től* és 2003-ig a *háborúktól* féltek.

2/a táblázat

Kívánságok

Általános iskolák										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	Egészség	31,1	PéNZ/ gazdagság	36,1	PéNZ/ gazdagság	38,1	Egészség	47,8	PéNZ/gazdagság	31,9
2.	Béke	30,4	Egészség	31,9	Egészség	30,1	PéNZ/ gazdagság	36,9	Egészség	30,0
3.	PéNZ/gazdagság	24,4	Béke	28,7	Béke	29,2	Béke	27,5	Boldog család	13,3
4.	Jó állás	19,8	Iskolai siker	22,7	Boldogság	19,1	Boldogság	23,1	Siker felvételi	10,6
5.	Boldogság	18,9	Boldogság	18,2	Boldog család	16,9	Boldog család	17,5	Barát/nő	9,5
6.	Tárgyak	14,1	Jó állás	13,3	Iskolai siker	16,2	Iskolai siker	16,2	Autó	8,1
7.	Jobb gazdasági helyzet	9,7	Boldog család	13,3	Tárgyak	13,4	Jó állás	12,2	Iskolai siker	7,9
8.	Iskolai siker	8,8	Tárgyak	12,2	Jó állás	12,5	Jobb gazdasági helyzet	9,0	Siker az életben	7,6
9.	Boldog család	5,7	Jobb gazdasági helyzet	10,2	Barát/nő	6,8	Szeretet	8,1	Béke	7,2
10.	Jobb politikai helyzet	4,8	Siker az életben	4,2	Siker az életben	4,5	Siker az életben	7,6	Utazás	7,2

2/b táblázat

Kívánságok

Szakmunkásképző										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	PéNZ/gazdagság	38,9	PéNZ/ gazdagság	39,5	PéNZ/ gazdagság	37,6	PéNZ/ gazdagság	46,1	PéNZ/gazdagság	47,0
2.	Béke	33,3	Béke	30,8	Egészség	34,8	Egészség	44,7	Egészség	46,5
3.	Egészség	26,5	Egészség	27,9	Béke	29,9	Béke	20,1	Boldogság	26,5
4.	Boldogság	19,1	Boldog család	18,4	Boldog család	24,0	Iskolai siker	22,1	Család	16,5
5.	Boldog család	16,7	Jó állás	17,3	Boldogság	19,0	Boldogság	19,5	Ház,lakás	15,0
6.	Tárgyak	16,7	Iskolai siker	16,4	Jó állás	16,7	Jó állás	16,2	Jó állás	13,0
7.	Iskolai sikerek	14,2	Tárgyak	12,9	Tárgyak	14,7	Barát/nő	14,4	Autó	12,0
8.	Jó állás	9,3	Boldogság	10,9	Iskolai siker	11,3	Siker az életben	23,9	Szakma	10,5
9.	Szeretet	5,6	Siker az életben	7,8	Szeretet	6,8	Tárgyak	12,5	Barát/nő	9,5
10.	Jobb politikai helyzet	5,6	Barát/nő	7,2	Barát/nő	5,0	Boldog család	10,1	Béke	8,0

2/c táblázat

Kívánságok												
Szakközépiskola												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Béke	22,8	Pénz/ gazdagság	31,7	Egészség	38,7	Egészség	40,2	Egészség	39,2	Egészség	47,7
2.	Egészség	20,3	Egészség	31,4	Pénz/ gazdagság	38,1	Béke	33,6	Pénz/ gazdagság	35,4	Boldogság	27,8
3.	Boldogság	16,2	Béke	30,2	Béke	36,6	Pénz/ gazdagság	31,5	Boldogság	27,8	Pénz/ gazdagság	26,7
4.	Pénz/ gazdagság	15,8	Boldogság	20,6	Boldogság	23,8	Boldogság	29,6	Siker felvételi	20,2	Család	21,5
5.	Szeretet	7,8	Boldog család	19,8	Boldog család	16,8	Boldog család	16,8	Siker az életben	15,1	Karrier	14,7
6.	Tárgyak	6,0	Iskolai siker	15,8	Iskolai siker	14,1	Iskolai siker	14,3	Jó állás	15,1	Érettségi	14,7
7.	Iskolai sikerek	6,0	Jó állás	12,9	Szeretet	12,2	Jó állás	12,8	Boldog család	15,1	Jó állás	13,6
8.	Jobb gazdasági helyzet	6,0	Siker az életben	8,9	Jó állás	13,0	Siker az életben	11,4	Érettségi	15,1	Boldog család	13,1
9.	Jó állás	4,8	Tárgyak	5,9	Jobb gazdasági helyzet	4,6	Szeretet	10,4	Béke	10,1	Béke	10,1
10.	Boldog család	2,8	Utazás	3,2	Siker az életben	3,8	Jobb gazdasági helyzet	7,2	Szép élet	8,6	Szeretet	9,1

2/d táblázat

Kívánságok												
Gimnázium												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Béke	30,6	Béke	42,0	Egészség	43,6	Egészség	40,5	Egészség	35,8	Egészség	42,6
2.	Boldogság	29,6	Egészség	35,5	Béke	39,2	Boldogság	35,1	Pénz/ gazdagság	25,1	Boldogság	30,6
3.	Egészség	26,5	Boldogság	27,4	Boldogság	29,5	Béke	33,0	Boldogság	24,4	Pénz/ gazdagság	28,6
4.	Pénz/ gazdagság	18,8	Pénz/ gazdagság	21,4	Pénz/ gazdagság	27,1	Pénz/ gazdagság	26,1	Béke	18,3	Boldog család	17,3
5.	Iskolai siker	17,5	Boldog család	16,4	Jó állás	13,2	Boldog család	26,1	Siker felvételi	12,2	Siker az életben	14,0
6.	Jobb gazdasági helyzet	17,0	Iskolai siker	11,7	Szeretet	10,6	Siker az életben	16,5	Siker az életben	10,6	Szeretet	11,3
7.	Boldog család	9,8	Jobb gazdasági helyzet	10,6	Iskolai sikerek	9,2	Jó állás	15,0	Jó állás	9,9	Béke	10,0
8.	Jó állás	9,5	Szeretet	9,4	Boldog család	8,3	Szeretet	12,9	Utazás	9,1	Szerelem	7,3
9.	Jobb politi- kai helyzet	8,5	Jó állás	8,2	Siker az életben	6,6	Iskolai siker	12,0	Boldog család	8,3	Siker felvételi	6,0
10.	Siker az életben	6,5	Siker az életben	6,6	Barát/nő	3,5	Jobb gazdasági helyzet	7,5	Nyelvvizsga	8,3	Probléma- mentes élet	6,0

2/e táblázat

Kívánságok

Általános iskola, szakmunkásképző								
2006 – általános iskola				2006 – szakmunkásképző				
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Pénz	41,8	Egészség	31,8	Pénz	61,6	Egészség	45,1
2.	Egészség	27,0	Boldogság	26,3	Egészség	47,6	Boldogság	38,7
3.	Autó	13,3	Pénz	23,3	Autó	20,5	Pénz	30,1
4.	Barátnő	13,3	Boldog család	17,5	Ház	18,6	Család	22,5
5.	Boldogság	11,8	Siker felvételi	12,5	Boldogság	15,8	Jó állás	16,1
6.	Sikerek a sportban	10,3	Utazás	10,4	Barátnő	14,9	Szakma	10,7
7.	Boldog család	8,3	Barátok	10,4	Család	11,2	Béke	10,7
8.	Siker felvételi	7,8	Siker	9,2	Szakma	10,2	Ház	10,7
9.	Jó tanuló legyen	7,3	Béke	8,7	Jó állás	10,2	Barátok	8,6
10.	Örök élet	7,3	Jó tanuló legyen	7,9	Karrier	6,5	Siker	7,5

2/f táblázat

Kívánságok

Szakközépiskola								
2003				2006				
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Pénz	35,1	Egészség	45,8	Egészség	43,5	Egészség	48,9
2.	Egészség	29,0	Boldogság	37,5	Pénz	43,5	Boldogság	34,3
3.	Siker felvételi	19,3	Pénz	22,9	Karrier	17,9	Család	24,8
4.	Jó állás	16,1	Boldog család	22,9	Béke	17,9	Pénz	21,8
5.	Siker	16,1	Érettségi	22,9	Autó	15,3	Jó érettségi	18,2
6.	Célok elérése	12,9	Siker felvételi	20,8	Család	12,8	Jó állás	16,1
7.	Boldogság	12,9	Siker	14,5	Boldog család	10,2	Karrier	13,8
8.	Autó	9,6	Jó állás	14,5	Több kívánság	10,2	Boldog család	13,8
9.	Ház	6,4	Béke	12,5	Siker felvételi	7,6	Szeretet	10,9
10.	Diploma	6,4	Szerelem	10,4	Örök élet	7,6	Siker	10,2

2/g táblázat

Kívánságok

Gimnázium									
	2003				2006				
	Fiú		Lány		Fiú		Lány		
1.	Pénz	40,6	Egészség	36,1	Egészség	40,3	Egészség	43,8	
2.	Egészség	35,5	Boldogság	30,5	Pénz	30,7	Boldogság	39,8	
3.	Béke	27,2	Siker felvételi	15,2	Siker	17,3	Pénz	27,5	
4.	Boldogság	16,9	Utazás	13,8	Boldogság	15,3	Boldog család	20,4	
5.	Jó állás	10,1	Nyelvvizsga	13,8	Család	11,5	Szeretet	13,2	
6.	Siker	8,4	Siker felvételi	12,5	Szerelem	9,6	Siker	12,2	
7.	Siker felvételi	8,4	Szerelem	12,5	Béke	9,6	Jó állás	11,2	
8.	Diploma	6,7	Pénz	12,5	Tudás	7,6	Béke	11,2	
9.	Nyári szünet	6,6	Béke	11,1	Karrier	7,6	Siker felvételi	7,4	
10.	Boldog család	6,7	Család	11,1	Szeretet	7,6	Szerelem	6,1	

3/a táblázat

Félelmek

Általános Iskolák										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	Háború	35,7	Háború	44,3	Háború	42,4	Betegség	42,1	Halál	22,3
2.	Betegségek	26,4	Halál	24,6	Betegség	29,9	Háború	38,9	Közeli hozzátartozó halála	19,4
3.	Halál	26,4	Betegség	23,9	Halál	20,0	Halál	25,6	Betegség	18,7
4.	Sikertelenség	16,3	Sikertelenség	18,2	Közeli hozzátartozó halála	15,3	Jövő	13,8	Pók	18,7
5.	AIDS	9,0	Közeli hozzátartozó halála	12,3	Sikertelenség	14,8	Sikertelenség	12,2	Kígyó	8,3
6.	Szegénység	6,4	Munkanélküliség	8,1	Szegénység	9,6	AIDS	11,8	Rossz jegy/bukás	8,3
7.	Környezet-szennyezés	5,7	AIDS	7,8	Jövő	9,4	Közeli hozzátartozó halála	11,4	Háború	6,7
8.	Közeli hozzátartozó halála	5,7	Szegénység	6,1	AIDS	7,3	Szegénység	8,5	Sötétség	6,7
9.	Baleset	4,4	Környezet-szennyezés	5,5	Környezet-szennyezés	6,3	Munkanélküliség	8,3	Kutya	5,6
10.	Gazdasági problémák	3,4	Jövő	3,6	Munkanélküliség	4,2	Gazdasági problémák	6,6	Sérülés/baleset	5,4

3/b táblázat

Félelmek										
Szakmunkásképző										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	Betegség	18,5	Háború	41,2	Háború	45,7	Betegség	33,2	Betegség	28,0
2.	Halál	17,9	Betegség	23,6	Betegség	31,2	Háború	31,7	Halál	24,0
3.	Háború	13,8	Halál	23,6	Halál	29,9	Halál	18,8	Közeli hozzátartozó halála	16,0

3/c táblázat

Félelmek												
Szakközépiskola												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Háború	21,7	Háború	43,9	Háború	50,1	Háború	42,0	Háború	31,6	Közeli hozzátartozó halála	30,1
2.	Betegség	17,0	Betegség	30,2	Halál	35,2	Betegség	34,5	Közeli hozzátartozó halála	30,3	Betegség	27,8
3.	Siker-telenség	16,4	Halál	18,2	Betegség	20,0	Halál	17,3	Betegség	27,8	Halál	27,7

2006-ra azonban mindenhol lekerült a dobogóról a *háború*, helyét a *közeli hozzátartozó halálának* említése vette át. Bár a *betegségek* továbbra is bennmaradtak az első háromban, százalékos arányban ezt is jóval kevesebben említették. Számomra ennél a pontnál kezdett igencsak érdekessé válni a vizsgálat. „Háború és béke”, miért lett ez a két dolog kevésbé félelmetes, illetve fontos? Talán nagyobb biztonságban érzik magukat a kamaszok, vagy egyszerűen csak nagyobb hangsúlyt kapott a *család*, a *barátság*, vagyis a szűkebb közösség, mint a társadalom? Hogyan lehet az, hogy a *halált* továbbra is hasonló arányban említik, a *betegséget* pedig ehhez képest kevesebben? A két dolgot már kevésbé tartják összefüggőnek? A *környezetszennyezés* már nem szerepel az első tíz félelem között. Valóban nem kell tőle tartanunk, vagy csak nem érzik fontosnak a diákok? Az *AIDS* már csak a szakmunkás fiúk és lányok körében került be a tíz legfélelmetesebb dolog közé (3/e táblázat). Talán nem tudják, hogyan védekezhetnek ellene, vagy nem bíznak saját

felelősségtudatukban? Megemlíteném még, hogy a *szegénységtől* is kevesebben félnek, noha a kívánságok között a *pénz* igen előkelő helyen szerepel. Egyre többen említik a félelmek között a *magányt*, amire érdemes odafigyelnünk, mivel számos probléma kiindulópontja lehet, ha egy kamasz egyedül, kirekesztettnek érzi magát, nincsenek barátai, akikkel ebben a korban a legtöbben megbeszélhetik problémáikat. A félelmek-kérdéscsoporttal kapcsolatban az utolsó kérdés merült fel bennem: vajon miért féltek 2003-ban jobban az iskolai dolgoktól a fiatalok, mint a többi évben, miért említették többen a *rossz jegy*, a *bukás*, a *felvételi*, s ehhez hasonló félelmeket?

Világproblémák

Az utolsó kérdéscsoportban (4/a, 4/b, 4/c, 4/d, 4/e, 4/f, 4/g táblázat) az adatok azt mutatják, hogy továbbra is a *környezetszennyezést* és a *háború-béke* kérdését tartják a fiatalok a két legnagyobb világproblémának, ami számomra nagyon meglepő volt, azok

után, hogy e két fogalom a kívánságok és a félelmek között háttérbe szorult, vagy legalábbis kevesebben említették, mint a korábbi években.

Úgy tűnik, hogy a *betegségektől*, az *AIDS-től* és a *szegénységtől* – az utolsó két felmérés alapján – nemcsak kevesebben félnek, de kevesebben is tartják világproblémának. Igen meglepőnek találtam, hogy a *daganatos betegségek* nemhogy nem kerültek be az első tíz félelem és világprobléma közé, de szinte senki nem is említette azokat.

Ezzel szemben az *éhínség* és az *önpusztító életmód* (*dohányzás, alkoholizmus, drog*) feltörőben van a listákon.

Az adatok azt mutatják, hogy lányok többen tartják problémának a *betegségeket* és a *háborúkat*, mint a fiúk. Bár a sorrend hasonlóan alakul mindkét nemnél, de a fiúknál százalékos megoszlásban nagyobb a szórás (4/e, 4/f, 4/g táblázat).

Azt is láthatjuk, hogy az általános, minden évben felmerülő problémák mellett az éppen aktuális, csak rövidebb időre kiható dolgok is megjelen-

3/d táblázat

Félelmek												
Gimnázium												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Háború	28,5	Háború	50,6	Háború	49,8	Betegség	42,3	Háború	32,1	Közeli hozzátartozó halála	34,6
2.	Betegség	22,1	Betegség	35,9	Betegség	42,9	Háború	38,1	Betegség	29,0	Halál	22,6
3.	Halál	20,1	Közeli hozzátartozó halála	17,3	Halál	20,5	Halál	20,1	Halál	27,4	Betegség	18,6
4.	Siker-telenség	11,3	Halál	16,7	Közeli hozzátartozó halála	16,5	Jövő	19,2	Közeli hozzátartozó halála	16,0	Pók	16,0
5.	AIDS	8,2	Siker-telenség	10,4	Siker-telenség	12,7	Közeli hozzátartozó halála	16,5	Felvételi	9,9	Magány	13,3
6.	Környezet-szennyezés	7,7	AIDS	6,6	Szegénység	10,4	AIDS	13,5	Magány	9,1	Kígyó	8,0
7.	Szegénység	6,9	Jövő	6,1	AIDS	9,4	Szegénység	11,7	Érettségi	7,6	Bogarak	7,3
8.	Politikai problémák	6,9	Munka-nélküliség	6,1	Környezet-szennyezés	6,8	Boldog-talanság	9,0	Vizsgák	6,1	Csalódás	6,6
9.	Boldog-talanság	5,7	Környezet-szennyezés	5,5	Munka-nélküliség	6,6	Siker-telenség	8,4	Munka-nélküliség	6,1	Sötétség	6,0
10.	Munka-nélküliség	4,4	Szegénység	3,1	Jövő	6,1	Munka-nélküliség	5,7	Ízeltlábúak	6,1	Horror-filmek	6,0

3/e táblázat

Félelmek								
Általános iskola, szakmunkásképző								
	2006 – általános iskola				2006 – szakmunkásképző			
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Halál	21,6	Közeli hozzátartozó halála	25,5	Betegség	28,0	Betegség	27,9
2.	Betegség	16,2	Pók	23,8	Halál	21,5	Halál	26,8
3.	Pók	13,3	Halál	23,0	Háború	14,9	Közeli hozzátartozó halála	24,7
4.	Köz.hoz.halála	12,8	Betegség	20,5	Katasztrófák	9,3	Pók	17,2
5.	Rossz jegy/bukás	9,8	Kígyó	9,6	Szegénység	9,3	Magány	12,9
6.	Sérülés/baleset	8,3	Bogarak	8,7	AIDS	9,3	Munkanélküliség	11,8
7.	Kígyó	6,4	Háború	7,9	Rák	9,3	AIDS	9,6
8.	Madárinf.	5,9	Sötétség	7,9	Közeli hozzátartozó halála	8,4	Sötétség	9,6
9.	Háború	5,4	Rossz jegy/bukás	7,1	Madárinfluenza	8,4	Baleset	8,6
10.	Sötétség	5,4	Magány	5,4	Pók	6,5	Boldogtalanság	7,5

3/f táblázat

Félelmek								
Szakközépiskola								
	2003				2006			
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Betegség	35,4	Közeli hozzátartozó halála	35,4	Halál	51,2	Közeli hozzátartozó halála	33,5
2.	Háború	29,0	Háború	33,3	Közeli hozzátartozó halála	17,9	Betegség	31,3
3.	Közeli hozzátartozó halála	22,8	Halál	25,0	Háború	15,3	Magány	22,6
4.	Halál	19,3	Betegség	22,9	Betegség	15,3	Halál	20,4
5.	Magány	19,3	Érettségi	12,5	Szegénység	15,3	Érettségi	13,1
6.	Bezártság	12,9	Célok nem valósulnak meg	12,5	Pók	10,2	Pók	12,4
7.	Sötétség	6,4	Magány	10,4	Rossz jegy/bukás	7,6	Háború	8,7
8.	Rossz jegy/bukás	6,4	Felvételi	10,4	Önmaga	7,6	Szegénység	8,0
9.	Katasztrófák	6,4	Pók	10,4	Baleset/sérülés	7,6	Jövő	8,0
10.	Horrorfilmek	6,4	Sikertelenség	6,2	Madárinfluenza	5,1	Munkanélküliség	7,3

3/g táblázat

Félelmek								
Gimnázium								
	2003				2006			
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Halál	32,2	Háború	33,3	Közeli hozzátartozó halála	28,8	Közeli hozzátartozó halála	36,3
2.	Háború	30,5	Betegség	33,3	Halál	19,2	Halál	24,4
3.	Betegség	23,7	Halál	23,6	Kígyó	13,4	Betegség	22,4
4.	Felvételi	11,8	Közeli hozzátartozó halála	22,2	Horrorfilm	11,5	Pók	21,4
5.	Rossz jegy/bukás	10,1	Magány	12,5	Betegség	11,5	Magány	17,3
6.	Pók	8,4	Vizsgák	9,7	Háború	9,6	Sötétség	8,1
7.	Közeli hozzátartozó halála	8,4	Felvételi	8,3	Ízeltlábúak	7,6	Csalódás	8,1
8.	Érettségi	8,4	Ízeltlábúak	6,9	Madárinfluenza	7,6	Rovarok	7,1
9.	Magány	5,0	Érettségi	6,9	Pók	5,7	Kígyó	5,1
10.	Munkanélküliség	5,0	Munkanélküliség	6,9	Önmaga	5,7	Boldogtalanság	5,1

4/a táblázat

Világproblémák

Általános iskola										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	Betegség	17,9	Gazdasági problémák	39,8	Környezet-szennyezés	36,2	Szegénység	46,9	Környezet-szennyezés	38,0
2.	Fegyverkezés/leszerelés	17,7	Háború/béke	35,3	Háború/béke	33,4	Háború/béke	40,9	Háború	28,8
3.	AIDS	16,9	Környezet-szennyezés	27,7	Szegénység	23,8	Környezet-szennyezés	33,0	Éhínség	16,4
4.	Politikai problémák	16,7	Munkanélküliség	22,5	Gazdasági problémák	23,8	Betegség	28,6	Szegénység	15,1
5.	Gazdasági problémák	15,9	Szegénység	16,6	Betegség	17,6	Gazdasági problémák	26,9	Terrorizmus	14,4
6.	Környezet-szennyezés	11,5	Betegség	14,0	Munkanélküliség	17,4	Munkanélküliség	25,1	Globális felmelegedés	12,8
7.	Munkanélküliség	11,5	Éhínség	8,5	Fegyverkezés/leszerelés	13,2	AIDS	13,5	Madárinfluenza	9,7
8.	Háború/béke	5,5	Politikai problémák	7,8	Éhínség	10,4	Bűnözés	8,3	Drog/alkohol	9,5
9.	Szegénység	5,5	AIDS	5,3	Politikai problémák	8,0	Politikai problémák	7,7	Politikai problémák	8,5
10.	Éhínség	5,5	Bűnözés	5,0	AIDS	5,9	Éhínség	5,4	Betegség	7,4

4/b táblázat

Világproblémák

Szakmunkásképző										
	1989		1991		1993		1995		2006	
1.	Gazdasági problémák	25,9	Gazdasági problémák	39,8	Gazdasági problémák	43,7	Szegénység	47,6	Környezet-szennyezés	36,5
2.	Fegyverkezés/leszerelés	19,8	Háború/béke	35,3	Háború/béke	38,0	Háború/béke	41,3	Háború	20,0
3.	Éhínség	16,7	Környezet-szennyezés	27,7	Munkanélküliség	36,2	Gazdasági problémák	30,3	Madárinfluenza	17,5

4/c táblázat

Világproblémák

Szakközépiskola												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Fegyverkezés/leszerelés	28,9	Háború/béke	41,7	Háború/béke	48,3	Háború/béke	53,1	Környezet-szennyezés	40,5	Háború/béke	40,3
2.	AIDS	17,6	Környezet-szennyezés	36,8	Környezet-szennyezés	36,5	Környezet-szennyezés	34,9	Háború/béke	40,5	Környezet-szennyezés	33,5
3.	Környezet-szennyezés	15,2	Gazdasági problémák	27,2	Szegénység	27,5	Szegénység	30,0	Éhiség	20,2	Szegénység	19,8

4/d táblázat

Világproblémák

Gimnázium												
	1989		1991		1993		1995		2003		2006	
1.	Fegyverkezés/leszerelés	34,4	Környezet-szennyezés	42,5	Háború/béke	54,5	Háború/béke	57,1	Háború	45,8	Környezet-szennyezés	50,6
2.	Környezet-szennyezés	29,0	Háború/béke	38,7	Környezet-szennyezés	38,2	Szegénység	33,6	Környezet-szennyezés	40,4	Háború/béke	28,0
3.	Éhiség	23,4	Éhiség	24,4	Betegség	26,2	Környezet-szennyezés	31,2	Éhiség	22,1	Drog/alkohol	20,0
4.	AIDS	20,3	Gazdasági problémák	18,9	Éhiség	22,9	Betegség	27,6	Irak	16,1	Politikai problémák	14,0
5.	Háború/béke	16,5	Politikai problémák	17,3	AIDS	20,7	AIDS	18,9	Betegség	13,7	Globális felmelegedés	13,3
6.	Szegénység	15,2	AIDS	17,2	Munkanélküliség	19,3	Gazdasági problémák	18,6	Szegénység	12,9	Éhiség	12,6
7.	Betegség	14,4	Betegség	15,6	Gazdasági problémák	17,7	Éhiség	14,7	AIDS	10,6	Terrorizmus	12,6
8.	Gazdasági problémák	11,6	Munkanélküliség	13,2	Szegénység	17,5	Munkanélküliség	8,3	Atombomba	8,3	Szegénység	11,3
9.	Politikai problémák	9,6	Fegyverkezés/leszerelés	13,1	Politikai problémák	8,5	Fegyverkezés/leszerelés	10,5	Globális felmelegedés	7,6	Túl népesedés	6,6
10.	Kábítószer	4,6	Szegénység	10,9	Fajgyűlölet	8,3	Politikai problémák	7,8	Munkanélküliség	6,1	Katasztrófák	6,0

4/e táblázat

Világproblémák

Általános iskola, szakmunkásképző								
	2006 – általános iskola				2006 – szakmunkásképző			
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Környezetszennyezés	38,92	Környezetszennyezés	36,4	Környezetszennyezés	39,25	Környezetszennyezés	33,33
2.	Háború	24,63	Háború	30,96	Háború	24,3	Háború	27,96
3.	Terrorizmus	16,75	Éhínség	17,99	Madárinfluenza	17,76	Betegségek	22,58
4.	Globális felmelegedés	16,26	Szegénység	16,74	Terrorizmus	17,17	Éhínség	21,51
5.	Éhínség	14,78	Terrorizmus	12,55	Globális felmelegedés	13,08	Szegénység	18,28
6.	Szegénység	13,3	Önpusztító életmód	12,13	AIDS	11,21	Madárinfluenza	17,2
7.	Politika	9,85	Madárinfluenza	11,72	Járványok	10,28	Árvíz	15,05
8.	Madárinfluenza	7,39	Betegség	9,62	Szegénység	9,35	Terrorizmus	10,78
9.	Önpusztító életmód	6,4	Globális elmelegedés	9,21	Éhínség	9,35	Munkanélküliség	8,6
10.	Hajléktalanság	5,42	Politika	7,11	Önpusztító életmód	8,41	Önpusztító életmód	7,53

4/f táblázat

Világproblémák

Szakközépiskola								
	2003				2006			
	Fiú		Lány		Fiú		Lány	
1.	Környezetszennyezés	51,61	Háború	52,08	Háború	33,33	Háború	42,34
2.	Háború	22,58	Környezetszennyezés	33,33	Szegénység	25,64	Környezetszennyezés	37,96
3.	Éhezés	22,58	Szegénység	18,75	Terrorizmus	23,08	Éhínség	17,52
4.	Irak	19,36	Éhínség	18,75	Politika	20,51	Politika	15,33
5.	Szegénység	19,36	Terrorizmus	12,5	Környezetszennyezés	17,95	Szegénység	14,21
6.	Járványok	12,9	Irak	12,5	Rasszizmus	15,39	Globális felmelegedés	10,95
7.	Terrorizmus	9,68	Bűnözés	10,42	Madárinfluenza	12,82	Betegségek	10,22
8.	Betegség	6,45	Betegség	8,33	AIDS	10,26	Önpusztító életmód	10,22
9.	AIDS	6,45	Önpusztító életmód	8,33	Betegség	10,26	Ellenségeskedés	8,76
10.	Önpusztító életmód	6,45	Munkanélküliség	8,33	Éhínség	10,26	Terrorizmus	8,76

4/g táblázat

Világproblémák

Gimnázium								
2003				2006				
Fiú		Lány		Fiú		Lány		
1.	Háború	32,2	Háború	56,94	Környezetszennyezés	44,23	Környezetszennyezés	52,04
2.	Környezetszennyezés	30,51	Környezetszennyezés	48,61	Háború	19,23	Háború	30,61
3.	Éhínség	16,95	Éhínség	26,39	Politika	17,31	Önpszüfító életmód	22,45
4.	Irak	15,25	Betegség	23,61	Önpszüfító életmód	15,38	Éhínség	16,33
5.	Atombomba	13,56	Irak	16,67	Terrorizmus	13,46	Szegénység	13,27
6.	Önpszüfító életmód	11,86	AIDS	13,89	Globális felmelegedés	13,46	Terrorizmus	12,24
7.	Politika	10,17	Szegénység	12,5	Katasztrófák	7,69	Globális felmelegedés	12,24
8.	Globális felmelegedés	10,17	Járványok	6,94	Szegénység	7,69	Politika	11,22
9.	USA hatalma	10,17	Emberi.kapcsolatok	6,94	Túlnépesedés	5,77	Pénzügyek	8,16
10.	Szegénység	8,48	Önzőség	5,55	Tudatlanság	5,77	Erőszak	7,14

nek – gondolkodok itt például a *madárinfluenza*, *Irak*, az *USA hatalma*, *árvíz* stb. említésére.

Összefoglalás

A felmérés tehát azt mutatja, hogy a fiataloknak fontos a *saját és rokonai, szeretteik, barátaik egészsége, a boldog emberi kapcsolatok, a pénz, a tiszta környezet, vagyis a teljes testi, lelki és anyagi jól-lét*. Kérdés azonban, hogy mit tesznek mindezek érdekében ők, és mit tehetünk mi, leendő orvosként, majd orvosként, szülőként, hogy megfelelő példával szolgáljunk a fiatalok számára? Úgy gondolom, a BOKA (Budapesti Orvostanhallgatók Kortársképző Alapítványa) tagjaként az első lépést már megtettem a primer prevenció elősegítésére, s erre biztatom minden hallgatótársamat, az orvosokat és a szülőket is. A szándék ugyanis nem elég, a tett az igazán fontos.

Summary

On the basis of the survey the Hungarian young people consider the own health and the health of their loved ones, the clean environment, the happy personal connections, the money, that is to say the physical/spiritual/material well-being, important. But the question is, what do they for this things and what can we do to set for the children a good example?

Irodalom

1. Prof. Dr. Simon T. és munkatársai: „Magyar fiatalok kívánságai, félelmei, szorongásai és ezek kapcsolata az egészséggel 1989 novemberében.” *Végeken*, 4. 36–42. 1990.
2. Van-Hoorn J.: *Growing up Scared*. 57–77. Open Books, Berkeley, 1986.
3. Prof. Dr. Simon T.: „Magyar fiatalok kívánságai, félelmei és szorongásai az 1989, 1991, 1993 és 1995 években.” Aszmann A. (szerk.):

Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. Új-Aranyhíd Kft., 1995.

4. Prof. Dr. Simon T.: „Az egészségmagatartás befolyásolása.” Aszmann A. (szerk.): *Az egészségneveléstől az egészség-megőrzésig*. Új-Aranyhíd Kft., 1995.
5. Dr. Berta A. M.: „Egyéni környezettiszteltet, környezetvédelem és egészséges táplálkozás.” *Egészségfejlesztés*, XLVI. évfolyam, 1–2. 2005.